

Samtalsunderlag för genomgång av BARN HAR RÄTT-tavlorna

Presentera tavlorna till barnen en åt gången. Du kan ställa frågor till barnen vid varje tavla och föra diskussionen vidare genom det som barnen tagit upp. Här under frågorna listar vi sådant som vid varje tavla skulle vara bra att ta upp på ett eller annat sätt. Du kan dock till exempel då skrämmande saker behandlas välja efter eget gottfinnande vad som tas upp med beaktande av barnens ålder m.m. Berätta allra först att konventionen om barnets rättigheter gäller alla som inte fyllt 18 år. Tavlorna fungerar bäst på digitala plattformar, till exempel surfplattor eller datorskärmar. Du kan också skriva ut tavlorna om du önskar.

Alla barn har rätt

ATT VARA SIG SJÄLVA OCH HA LIKA VÄRDE SOM ALLA ANDRA

Vad betyder rätten att vara sig själv?

- rätt att vara som man är, man behöver inte vara likadan som andra
- rätt till eget namn
- rätt till eget språk, egen kultur och egen religion

Vad betyder rätten att ha lika värde som alla andra?

- trots att alla är olika är var och en av oss lika värdefulla
- ingen får diskrimineras, mobbas eller behandlas illa

ATT LEVA OCH UTVECKLAS I SIN EGEN TAKT

Vad betyder rätten att utvecklas i sin egen takt?

- var och en utvecklas olika fort och det är OK, är man till exempel längre får man inte mobba någon som är kortare; var och en lär sig också saker olika fort > det är vuxnas, i synnerhet lärarnas, uppgift att ge stöd i lärandet
- barn får vara intresserade av barnsliga saker: det gör inget om man fortfarande leker med dockor när man har fyllt 15
- barn har rätt att vara barn fram till att de fyller 18 år, dvs. att vuxna inte får tvinga barn att bära vuxnas oro och bekymmer

TILL OMSORG OCH OMVÅRDNAD

Det är de vuxnas uppgift att ta hand om barnen > på vilka sätt?

- Mat
- Kläder
- Hem
- Säkerhet
- Om föräldrarna av någon anledning inte kan ta hand om sitt barn, om föräldrarna till exempel är sjuka, ska någon annan som till exempel en fosterfamilj eller ett barnhem ta hand om barnet.

Vem av er har fått vård någon annanstans än hemma? Hurdan vård har ni fått?

- Dagvård betyder att någon annan tar hand om barnet då föräldrarna är på jobbet.
- Har någon av er vårdats på sjukhus? > Rätt att få vård om man är sjuk eller har skadat sig så att man blir frisk igen.
- Hälsovård för att man ska hålla sig frisk > Rätt till bästa möjliga hälsa.

TILL ETT TRYGGT LIV

Det är de vuxnas uppgift att se till att barn är trygga. Hurdana saker kan vara farliga för barn, men de vuxna ser till att barnen är säkra?

- Trafik
- Olika skrämmande saker > Vad var ni rädda för när ni var mindre? Vad är ni rädda för nu?
- Våld: Konventionen om barnets rättigheter betonar barnens rätt för skydd mot alla typer av våld, dvs. att någon skadar dem psykiskt eller fysiskt. Psykiskt våld är till exempel hot, kränkningar och förringande. Inget barn ska behöva uppleva våld. Denna rättighet uppfylls tyvärr inte alltid. Det finns barn även i Finland som lever i hem där det förekommer våld. Det är dock fel, för alla barn ska ha rätt till ett tryggt liv och att känna sig trygga. Om någon av er hamnar i en situation där det förekommer våld ska ni berätta om det för en vuxen som ni känner er trygga med och som ni kan lita på, till exempel en lärare eller en förälder. Det är den vuxnas uppgift att se till att våldet slutar och att barnet får vård för att klara sig vidare.
- Krig > barnet har rätt till särskilt skydd i länder i krig

ATT UTTRYCKA SINA EGNA ÅSIKTER OCH PÅVERKA

Alla barn har rätt till sin egen åsikt > barn behöver inte ha samma åsikt som vuxna. De vuxna borde komma ihåg att fråga också vad barnen tycker, lyssna på vad barnen säger och ta hänsyn till barnens åsikter.

- Betyder det här att de vuxna alltid ska göra så som barn vill? > nej
- Ska de vuxna alltid uppfylla barnens önskemål? > nej
- Vad betyder det då? Det betyder att de vuxna ska också fråga om barnens åsikt och sedan fundera på vilken lösning som är bäst för alla.

I vilka frågor tycker ni att de vuxna särskilt borde lyssna på barnens åsikter.

- hemma?
- i skolan?
- vad gäller hobbyer?
- i hemkommunen?
- i Finland?

ATT VETA OCH ATT FÅ INFORMATION

På vilka olika sätt får ni information?

- skolan
- kompisarna
- telefonen
- internet
- Youtube
- Tiktok
- TV
- böcker
- tidningar

Begränsar era föräldrar er telefonanvändning? Begränsar de er internetanvändning eller tiden för TV-tittande?

- Begränsningar och regler behövs för användningen av de olika massmedierna eftersom de innehåller även sådan information som kan vara skadligt för barn (man blir ledsen, får mardrömmar eller ångest etc.). Enligt konventionen för barnets rättigheter ska föräldrarna skydda barnen från skadlig information.

ATT LÄRA SIG OCH ATT GÅ I SKOLA

Rätten till skolgång är viktig, eftersom man lär sig mycket viktig information och färdigheter i skolan.

- Vad skulle ni inte ha lärt er om ni inte hade fått gå i skola?

I vissa länder i världen kan långt ifrån alla barn gå i skola eftersom de måste arbeta. Det blir mycket svårare för dem att klara sig i livet om de till exempel inte lär sig läsa och skriva. Rätten att gå i skola är därför en mycket viktig rättighet.

TILL LEK, FRITID OCH VILA

Denna sista rättighet är en alldeles speciell rättighet för barn, för de vuxna har ingen särskild rätt att leka enligt någon som helst konvention.

- Betyder barnets rätt att leka att man inte behöver lyssna på läraren under lektionerna, eftersom man har rätt att leka när man känner för det? > nej
- Betyder barnets rätt till fritid att man inte behöver göra läxorna, eftersom man har rätt att ha fritid? > nej
- Betyder barnets rätt till vila att man alltid får sova så länge man vill? > nej

> Barnets rätt till lek, fritid och vila betyder att de vuxna ska se till att barnen kan leka, ha fritid och vila **TILLRÄCKLIGT MYCKET**. Barn får alltså inte ha så långa skoldagar eller så mycket läxor att det inte blir någon tid över till lek på kvällarna. Barn får inte heller sättas i arbete. Barn kan göra hushållssysslor, men inte så mycket att de inte har någon fritid alls. De vuxna ska också se till att barnen sover tillräckligt mycket.